

Tid Torsdagen den 29 september 2011 kl 16.00 – 16.15

Plats Bråvallasalen, Stadshuset

Justerat Fredagen den 7 oktober 2011

Joakim Larsson

Maria Östberg Svanelind

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Joakim Larsson (M) ordföranden

Maria Östberg Svanelind (S), vice ordföranden

Jan Tigerström (M)

Lars Svärd (M)

Sebastian Carlsson (M)

Christoffer Järkeborn (M)

Daniel Forslund (FP)

Johan Hedin (C)

Lars Arell (S)

Maria Nygård (S)

Gabrielle Gjerswold (MP)

Åke Askensten (MP)

Ann-Margarethe Livh (V)

Ersättare:

Ersättare:

Per Hallberg (M)

Therese Carlborg (M)

Göran Kindvall (M)

Gustav Johansson (M)

Thereze Randquist (M)

Inga Osbjär (FP)

Sara Gunnerud (S)

Håkan Olander (S)

Lennart Tonell (MP)

Anna Bäcklund (MP)

Clara Lindblom (V)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Krister Schultz, Eva Olofsson, Ann-Charlotte Bergqvist, Gunnar Jensen, Marita Anheim, Martin Skillbäck och Åsa Wigfeldt samt borgarrådssekreteraren Martin Edgélius.

§ 1**Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Exploateringsnämnden utser vice ordföranden Maria Östberg Svanelind (S) att tillsammans med ordföranden Joakim Larsson (M) justera dagens protokoll.

Justering sker fredagen den 7 oktober 2011.

§ 2**Frågor för beredning och eventuell information från kontoret**Skrivelser för beredning

Anmälan görs av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden enligt följande:

Utred Rågsvedsbornas 10 förslag för förtätning av Rågsved - gör Rågsveds friområde till en naturreservat, från Ann- Margarethe Livh (V) och Clara Lindblom (V).
Dnr E2011-511-01500.

Beslut

Exploateringsnämnden överlämnar skrivelserna till exploateringskontoret för beredning.

§ 3**Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden**

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 20 september 2011 och den 29 september 2011 anmäls.

§ 4**Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret**

Dnr E2011-010-00078

Beslut

Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 12 september 2011.

§ 5**Anmälan av handikapprådets protokoll**

Protokoll nr 7/2011 från stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens gemensamma handikappråds sammanträde den 16 augusti 2011 anmäls.

§ 6**Tertialrapport 2/2011 för exploateringsnämnden**

Dnr E2011-111-00622

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner tertialrapport 2/2011 och överlämnar denna till kommunstyrelsen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C), Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) och Ann-Margarethe Livh (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - Delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
 - Utöver detta anföra

I en tertialrapport där det rapporteras om minskade investeringar till följd av förseningar i pågående projekt så fortsätter försäljningen av stadens tillgångar i oförminskad takt. Det illustrerar än tydligare hur försäljningarna inte är motiverade av behov av att frigöra kapital, utan följer en ideologiskt grundad övertygelse om att stadens ägande är något negativt för stockholmarna. Med ett försäljningsmål uttryckt i pengar, 1 mdr kronor, tvingas förvaltningen öka försäljningsinsatserna när fastighetsmarknaden viker. Det är ett oansvarigt sätt att hantera våra gemensamma tillgångar, och står i konflikt med nämndmålet om en effektiv förvaltning.

I tertialrapporten redovisas för första gången nya indikatorer för grönkompensation. Det är tyvärr bara att konstatera att de redovisade uppgifterna inte fyller någon funktion som mått på om nämndens arbete bidrar till stadens mål – indikatorerna är inte tolkningsbara. Kontoret uppmanas att föreslå helt andra mått för att följa upp det aktuella målet.

I tertialrapporten redovisas utvecklingsområden i olika planerings- och genomförandeskedan. I närtid förutskickas att programarbetet för ett område vid Valhallavägen ska starta. Inom området bedöms 500-800 bostäder rymmas. I en tidigare skrivelse har vi förordat att en fullstor idrottshall bör ingå i

programförutsättningarna. Nu vill vi tillägga att området representerar en möjlighet att medvetet öka andelen allmännyttiga hyreslägenheter i Stockholms innerstad, där antalet minskat kraftigt under det senaste decenniet. Ett tillskott med några hundra lägenheter byggda av stadens bolag skulle innebära ett efterlängtat trendbrott.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C), Gabrielle Gjerswolds m.fl. (MP) och Ann-Margarethe Livhs (V) förslag.

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) enligt följande:

Grönkompensation

Begreppet grönkompensation används på ett felaktigt och missvisande sätt. I många fall sker ”grönkompensationen” genom fysiska upprustningar av exempelvis lekparkar, torg, gång- och cykelvägar, d.v.s åtgärder som inte har något att göra med biologisk/ekologisk kompensation. Ett annat begrepp bör således användas.

I de nya indikatorerna för bättre uppföljning av grönkompensation sägs att *andelen* projekt, som tar i anspråk mark med värden för biologisk mångfald och som grönkompenseras, skall användas som uppföljningsmått. Det betyder att storleken på projekten inte har någon betydelse utan det är andelen projekt (oberoende av storlek) i procent som uppföljningen redovisar. En sådan redovisning blir missvisande. Uppföljningen bör istället redovisas i antalet kvadratmeter som grönkompenseras genom ekologiska åtgärder samt hur många kvadratmeter grönmark (naturmark) som har tagits i anspråk. Ytstorleken viktig för att man ska kunna bedöma om det är fråga om hållbar ekologisk stadsutveckling och om miljömålen uppfylls.

Grundläggande bör vara att grönyta som tas i anspråk ska kompenseras med annan grönyta, som minst har samma storlek och vars funktion minst är likvärdig.

Färdiga bostäder

När det gäller antalet färdiga lägenheter finns siffror för 7 månader. Under januari-juli färdigställdes 1.132 bostäder. Enligt prognosen kommer helårsmålet – 3.750 färdiga bostäder – att uppnås. Under året sista 5 månader måste i så fall 2.618 bostäder färdigställas, d.v.s. mer än dubbelt så många som under årets 7 första månader. Det är oklart hur detta ska gå till.

Särskilt uttalande lämnas av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande:

Även om fler markanvisningar nu ges för hyreslägenheter så finns en stor obalans i många områden mellan bostadsrätter och hyreslägenheter. På grund av

ombildningar av allmännyttan ökar den obalansen stadig. Det är därför ännu mer angeläget att markanvisningar används strategiskt för att se till att fler hyreslägenheter byggs. Tyvärr är så inte fallet. De allmännyttiga bostadsbolagen bör användas mer strategiskt för att bidra till byggandet av hyresrätter. Det är högst tveksamt om årsmålet 3 750 färdigställda bostäder kommer att nås när periodens utfall enbart är 1 132 färdigställda bostäder. Årsmålet påbörjade hyresrätter på 1500 st är alldeles för lågt satt med tanke på den skriande brist som råder på hyreslägenheter i Stockholm.

§ 7

Program för kvalitetsutveckling i Stockholm stad. Svar på remiss

Dnr E2011-000-01247

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden besvarar kommunstyrelsen om program för kvalitetsutveckling i Stockholms stad med kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C), Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) och Ann-Margarethe Livh (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att i huvudsak bifalla kontorets förslag samt därutöver anföra;

Det finns vissa fundamentala brister i dagens styrsystem som ett kvalitetsutvecklingsprogram för Stockholm bör behandla:

- Att indikatorer och mål inte är formulerade så att de hänger ihop, så att uppfyllda indikatorer faktiskt ger måluppfyllelse.
- Att det finns nämndmål helt utan indikatorer.
- Att många mål, främst på nämndnivå, är för kvantitativa och egentligen indikatorer snarare än mål.
- Att målens uppfyllande granskas av den som är ålagt att se till att de uppfylls
- Att verksamheten på håll är organiserad på ett sätt som omöjliggör seriös uppföljning i nämnder.

Det här presenterade programmet är inte tillräckligt fokuserat på att åtgärda dessa brister.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C), Gabrielle Gjerswolds m.fl. (MP) och Ann-Margarethe Livhs (V) förslag.

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 8**Betänkandet Medfinansiering av transportinfrastruktur (SOU 2011:49). Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2011-000-01048

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) enligt följande:

Miljöpartiet vill påpeka att trängselskatter bör vara ett sätt att styra trafiken i en miljövänlig riktning. Intäkterna från trängselskatter bör därför gå till utbyggnad av kollektivtrafik. Det är också viktigt att man skapar finansieringssystem för att utve en miljövänlig och kvalitativ transportinfrastruktur. Ett sådant omfattar bland annat investeringar i spårtrafik.

Generellt bör statligt trafikstöd till landsting och kommuner riktas till investeringar i spårtrafik.

§ 9**Klimat- och energistrategi för Stockholms län. Svar på remiss**

Dnr E2011-000-01122

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden besvarar kommunstyrelsens remiss av länsstyrelsens förslag till klimat- och energistrategi med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C) och vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Exploateringsnämnden beslutar att besvara kommunstyrelsens remiss av länsstyrelsens förslag till klimat och energistrategi, med skrivningen nedan:
Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Exploateringsnämnden anser att Stockholms län kan vara motorn i arbetet för ett hållbart samhälle. Vägen till ett hållbart samhälle går inte minst via satsningar på kollektivtrafiken. Den måste vara nära människor, den ska gå att lita på och människor ska känna sig trygga när de reser. Kollektivtrafiken ska vara det självklara valet för människor i vardagen och på fritiden när man vill transportera sig.

Med ökad kollektivtrafik minskas utsläppen och trängseln. Den oskyddade trafikanten får en större och given plats på våra gator. För detta krävs en god samhällsplanering, som måste ske i samverkan mellan kommunerna. Alla kommunerna måste ta ansvar för en god kollektivtrafik och för minskad biltrafik.

Ett av bidragen från Stockholms stad bör vara att utsläppen av koldioxid per invånare minskas till 2 ton år 2015.

Vi kan inte se att stockholmsöverenskommelsen kan bidra till en minskad biltrafik, utan snarare tvärtom. Förbifart Stockholm bidrar till ökad biltrafik, mer vägar skapar per definition ökad biltrafik och inte tvärtom. Enligt länsstyrelsens beräkningar leder den nuvarande planeringen till att biltrafiken kommer att med i storleksordningen 80 procent till 2030. Detta är oacceptabelt.

Vi måste ha fler och andra åtgärder för att uppnå ett hållbart samhälle.

- 3) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Delvis instämma i exploateringskontorets tjänsteutlåtande samt att därutöver anföra

De föreslagna målen fullt ut baseras på en förändringstakt som leder till att målen om 0-utsläpp av klimatgaser uppfylls före år 2050 inkl också utsläpp som omfattas av handeln med utsläppsrätter. Detta förutsätter att ev. fortsatt materiell tillväxt verkligen kan kombineras med klimatmålet, vilket f.n. inte är fallet. Strategierna behöver utvecklas så att ovanstående mål uppnås, vilket kommer att kräva en kraftig ökning av kollektivtrafiken och en minskad privatbilism samtidigt som förnybara energikällor gynnas och prioriteras samtidigt som byggandet sker så att målet om 0-utsläpp kan uppnås.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C) och vice ordföranden Maria Östberg Svanelinds m.fl. (S) förslag.

Reservation

Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 10

Skrivelse om en redogörelse för stadens beredskap för havsnivåhöjningar och planerade åtgärder för att minska dess konsekvenser. Svar på remiss

Dnr E2011-000-00930

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden besvarar kommunstyrelsens remiss av skrivelsen med kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C), vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Avslå exploateringskontorets förslag till remissvar

Föreslå att kontoret begär att kommunstyrelsen snarast begär att SMHI gör en

bedömning av risken för att havsytan stiger med 1,5 och 2, 0 m till år 2100 baserade på det senaste årets vetenskapliga rön inklusive den rapport som Arktiska Rådets arbetsgrupp tagit fram samt därutöver anföra följande

Havsytans nivåhöjning styrs nästan uteslutande av den takt med vilken isen på Grönland smälter. Kunskapen om de processer som styr denna avsmältning är otillräcklig och ny kunskap tillkommer kontinuerligt. Det är därför helt nödvändigt att staden gör en förnyad bedömning av de allra senaste vetenskapliga rönen så att väl underbyggda beslut rörande i första hand Slussen kan tas så snart som möjligt samtidigt som en övergripande strategi kan utarbetas för hur havsnivåhöjningen ska hanteras långsiktigt.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C), vice ordföranden Maria Östberg Svanellinds m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswolds m.fl. (MP) förslag.

Reservation

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 11

Arkitektur Stockholm – En strategi för stadens gestaltning. Svar på remiss

Dnr E2008-512-01887

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden besvarar stadsbyggnadsnämndens remiss av samrådsförslaget Arkitektur Stockholm – En strategi för stadens gestaltning, med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C) och vice ordföranden Maria Östberg Svanellind m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Exploateringsnämnden besvarar stadsbyggnadsnämndens remiss av samrådsförslaget Arkitektur Stockholm - En strategi för stadens gestaltning, med följande utlåtande.

Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Allmänt

Programmet är i sin utformning och ordval svårt att kommentera och kritiskt granska. En huvudståndpunkt (strategi?) är att "hög arkitektonisk kvalitet är avgörande för om Stockholm ska utvecklas till en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar stad". Arkitektonisk kvalitet är, enligt programmet, när en byggnad, park eller gatumiljö ges en *medveten* gestaltning med utgångspunkt i platsens förutsättningar och där estetik, funktion och teknik samspelar och bildar en helhetslösning (sid 17).

Det förefaller som om arkitektur "av hög kvalitet" ska lösa stadens problem med segregation, göra staden "hållbar" utifrån alla aspekter, inte minst socialt. En rad frågor inställer sig. Exempelvis: Vems *medvetenhet* skall avgöra om det är "hög kvalitet"? Kvalitetsbegreppet är i alla avseende ett relativt begrepp. För den bostadssökande med låg eller ingen inkomst är erhållandet av en bostad en "kvalitet". För innerstadsbon kanske en park nära bostaden är "hög arkitektonisk kvalitet". För en förortsbo i flerbostadshus är bevarandet av det lilla närgrönområdet tecken på "hög arkitektonisk kvalitet".

Några fingervisningar ges om vad som åsyftas med "hög arkitektonisk kvalitet": strategin att bygga en tät "mer sammanhållen och levande stadsmiljö utan *sociala* och fysiska barriärer". Detta finns också med i översiktsplanen. Mellan raderna kan man utläsa att i vissa av våra förorter (underförstått lika med problemområden) skall de sociala barriärerna "byggas bort" genom att grönområdena som skiljer dessa stadsdelar åt förtätas med "ny sammanhängande bebyggelse". Här finns stor risk att de kvaliteter som finns i våra förorter däremot byggs bort. Få stadsdelar har en så "levande stadsmiljö". Däremot behövs säkert åtgärder för att skapa en "levande stadsmiljö" med mötesplatser i många villaförorter i Stockholm.

Det är en egendomlig syn att grönområden "utgör barriärer" i stadslandskapet. Det förefaller som normen för en stad "av hög arkitektonisk kvalitet" utgörs av den täta kvarters- staden. Hela programmet verkar utgå från ett innerstadsperspektiv och en stark *övertro* på vad arkitektur kan åstadkomma med hjälp av fysisk planering. Det som behövs är *samhällsplanering* och *politisk vilja* att skapa ett socialt och miljömässigt hållbart samhälle.

Många väsentliga saker saknas eller diskuteras bara ytligt i programmet. Villaförorterna nämns sparsamt - vilken strategi skall gälla där? Barnens perspektiv tas inte upp överhuvudtaget - utgör de en del av en "levande stadsmiljö"?

Det finns anledning att ställa sig frågande inför den metodik som tillämpats vid skrivandet av programförslaget. Det verkar som författarna utgått från ett medel (arkitekturen/gestaltningen) och inte från målen. Rimligen bör man utgå från målen och utifrån dessa finna medel/metoder (som utvärderas kontinuerligt) som är lämpliga i sammanhanget så att en måluppfyllelse nås. Det förefaller enligt programmet att det är självklart att det är arkitekturen genom gestaltningar som skall skapa den socialt, miljömässigt, kulturellt och ekonomiskt hållbara staden. Så är inte fallet. Gestaltningar kan ge vissa förutsättningar och ingenting mer.

Markanvisningar

Fördelningen av markanvisningar och vilka villkor som ställs i samband med dessa är oerhört viktiga för att skapa en socialt och miljömässigt hållbar stad. Verket markanvisningar nämns endast på några rader i programmet (sid 15). Det system som gäller idag, där den som betalar mest för marken får markanvisningen, får som konsekvens att arkitekturen/gestaltningen styrs av exploateringsnämnden. Dessutom ställs få villkor i samband markanvisningen. Här finns, som programmet antyder, stora möjligheter till styrning genom ställande av kvalitetsvillkor. Direktiven och målet för exploateringsnämndens verksamhet och ansvarsområde måste ändras. Det känns ganska meningslöst att utarbeta arkitekturprogram och riktlinjer för gestaltning när det främsta verket som staden har till sitt förfogande har helt andra mål för sin verksamhet.

- 3) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Delvis instämma i kontorets svar på remissen.

Beklaga att

- a. Arkitektur Stockholm inte respekterar den djupa kunskap om Stockholm som präglade Byggnadsordningen
- b. Strategierna öppnar för en mycket hög exploatering mer styrd av ekonomiska intressen än av allmänintresset
- c. Stockholms tillväxt inte planeras med regionen som spelplan och innefattar stora utbyggnader av kollektivtrafik
- d. Dokumentet befäster den obetänksamhet som präglar många planerade eller just genomförda projekt i Stockholm.

Föreslå att förslaget omarbetas vad avser stadens övergripande gestaltning och struktur så att det anpassas till höga sommartemperaturer och underlättar en nödvändig omställning av energi- och klimatgassituationen vad gäller ex. ökad kollektivtrafik, cykling och promenader och bevarande, skydd och skapande av grönområden och andra gröna strukturer.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C) och vice ordföranden Maria Östberg Svanelinds m.fl. (S) förslag.

Reservation

Gabrielle Gjernswoold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) enligt följande:

Vi är positiva till att staden påbörjar arbetet med att ta fram en strategi för stadens gestaltning. Som stockholmare är vi dagligen berörda av den arkitektoniska utformningen på de byggnader vi har runt omkring oss och vi vet att det har stor betydelse för hur väl de olika byggnader som utgör staden kommer att fungera och samspela i relation till varandra, till andra verksamheter

och till oss människor. Därför är det ett angeläget första dokument som vi fått på remiss. Det är vår förhoppning att denna process kommer att skapa en fruktbar dialog mellan staden, stockholmarna och andra intressenter som kan tjäna som utgångspunkt när arbetet med Arkitektur Stockholm slutligen utformas.

Men vi kan också konstatera att vi saknar betydelsefulla delar och vill därför redan i detta tidiga skede peka på några av dem.

Arkitektur

Stockholm växer kraftigt. Inflyttningen till staden är hög och snart kommer vi att vara en miljon invånare. Samtidigt är bostadsbristen stor och behovet av att öka takten i byggandet är akut. Bristen på bostäder riskerar att hämma företagets möjligheter att rekrytera och behålla medarbetare och därmed möjligheterna att utvecklas och växa. Stadens stora utmaning ligger i att samtidigt möjliggöra både en ökad byggnadstakt och en höjning av den arkitektoniska kvaliteten i staden.

Stockholm är, och har länge varit, en spännande stad dit arkitekter och planerare rest från världens alla hörn för att studera hur vi gjort och hur vi gör. De senaste decennierna har dominerats av miljö- och klimatsmarta områden som Hammarby sjöstad och Trädskolan i Enskede. Men vi är oroliga för att de arkitektoniska kvaliteterna i den byggda miljön i Stockholm har idag inte prioriteras och därför håller på att gå förlorade. Och vi är oroliga för att Sverige håller på att förlora sin roll som intressant, modig och framsynt arkitektation.

Det handlar i bl a om kulturen i byggbranschen som innebär att man inte tycker att arkitektur av hög kvalitet är viktigt. Produktionen av byggnader, ofta bostäder, har förändrats och berättelserna från miljonprogrammets tillkomst där större hänsyn togs till maskinernas behov av yta för att leverera byggnadselement, snarare än de färdiga husens behov av grönytor och lekplatser. För att höja den arkitektoniska kvaliteten på nybyggnationen i Stockholm måste staden arbeta strategiskt både på bredden och i spetsen.

Spetsen ska vara specifika arkitektoniska objekt präglade av uttrycksfull och experimentell arkitektur, gärna med offentligt innehåll. Dessa något mer utstickande och bekostade arkitektoniska objekt, placeras inledningsvis i Översiktsplanens tyngdpunkter. När tyngdpunkterna fått sina arkitektoniska spetsar bör alla stadsdelar successivt få sina.

Ett byggnadsverks tillblivelseprocess är lång och just de arkitektoniska idéerna ifrågasätts ständigt. En grupp som arbetar med ett projekt behöver stöd för att inte förlora kontrollen över bärande idéer och målsättningar. Detta kan avhjälpas genom bättre kontroll under hand, exempelvis genom kvalitetsrevisioner av sakkunniga under planeringsprocessens gång.

Arkitektur Stockholm bör också föra ett resonemang om bevarande. Flera av de stora politiska striderna i Stockholm, exempelvis Münchenbryggeriet, Almarna i Kungsträdgården som hinder för T-banans utbyggnad och omvandlingen av City har handlat om just bevarande eller ombyggnation. Här har stadsbildfrågorna sin plats.

Segregationen

Segregationen splittrar vår stad. Det skiljer fyra år i medellivslängd mellan fattigare och rikare delar. Det är en obarmhärtig sanning som inte är helt beroende av men helt klart tätt sammanlänkad med stadens fysiska planering. Att aktivt motverka och minska segregationen i Stockholm måste vara en av huvudpunkterna när Stockholm nu omarbetar byggnadsordningen och skapar Arkitektur Stockholm.

Stockholms stad består av många stadsdelar, de är olika gamla, har olika historia, representerar olika stadstypologier med varierande arkitektur men de är alla organiserade likt öar av bebyggelse i landskapet. Den gamla innerstaden ligger utspridd på öar och landtungor i Mälarens och Saltsjöns vatten, de yngre stadsdelarna är också utformade som öar, men på land. Stadsdelarna är separerade av grönområden och skogspartier, sammanbundna enbart av tunnelbanelinjer och enstaka vägar. Stadsdelarna hålls ihop, inom sig, av gator som antingen är utformade som ett nät eller som ett antal återvändsgränder. Detta ö-lik bebyggelsemönster är skapat utifrån ett segregerat Stockholm och reproducerar ständigt segregationen. Grönområden och stora bilvägar fungerar som murar som inte bara skiljer stadsdelarna åt utan också markerar fysiska hinder som skiljer människorna i stadsdelarna åt.

Stockholms stad måste kraftfullt satsa på att med hjälp av gatunät, publika byggnader, bostäder och kommunikationer en gång för alla bryta ö landskapets segregering funktion och bygga ihop hela staden. Genom att aktivt planera staden för att skapa möten mellan människor ger vi staden nya möjligheter.

Hållbar stadsbyggnad

Vardagen för stockholmaren präglas av en mängd stora och små val. Vi väljer mellan tunnelbanan, bilen eller cykeln. Vi väljer mellan soptunnan, återvinningen eller att slänga småskräp på marken. Vi väljer vilken bil vi kör och vilket värmesystem vår bostad har. Vi väljer mellan att ta bilen till stora shoppingcentra eller cykla till närliggande butiker.

Planering och placering av nya byggnader bör alltid ske med klimatets och miljöns bästa för ögonen och med ett tydligt kollektivtrafikförsörjnings perspektiv. Nya områden ska planeras i kollektivtrafiknära lägen, annars ska de inte byggas. Stadsbyggandet ska generera återhållsamhet vad gäller bilanvändning. En modern stadsbyggnadspolitik förstår att staden genom att göra de hållbara valen enklare skapar förutsättningar för hållbar livsstil, i hela Stockholm. Målet att skapa möjligheter för en hållbar livsstil, oavsett var i vår stad du bor, arbetar och befinner dig, måste vara vägledande för stadsbyggnadspolitiken i Stockholm och genomsyra också Arkitektur Stockholm. Staden bör således byggas tätare, men inte på bekostnad av dagsljuset. Solen ljus ger energi åt människor som vistas i staden, men blir också en allt viktigare del av energiförsörjningen av våra fastigheter.

Under en lång period har större shoppingcentra en bit ut i ytterstaden blivit allt vanligare. De stora centrumområdena som kräver att besökaren har bil för att ta sig dit konkurrerar ut mindre centrumanläggningar i förorterna och små butiker på markplan i bostadsområden. Det sker på bekostnad av såväl gatuliv som visionen om en fossilbränslefri stad. Att kunna handla nära och utan bil är en viktig del i att leva hållbart, liksom det ger mer liv och rörelse i gaturummen i stadens olika delar.

Gator, parker och grönområden

En viktig möjlighet för samhället att påverka stadsbygdens utformning är att investera i gator och andra offentliga mötesplatser såsom torg och parker. Gatan är dock helt unik genom sin kapacitet att förbinda målpunkter i staden och samtidigt vara en mötesplats i sig. En gata är en yta för förflyttning som alla är inbjudna att använda och blir därmed den plats i staden där människor från olika socioekonomiska grupper kan mötas, inspireras, stimuleras eller avskräckas. Gatan binder också ihop staden och är ett viktigt instrument för utjämning av olikheter och orättvisor.

Men gatan ingår också som en viktig motor i den ekonomiska aspekten på staden. Gatan är det rum utmed vilken nya fastigheter kan bildas, genom en strategisk nyetablering av gatudragningar skapas således både nya kontaktytor mellan stadsdelar och möjligheter till ny fastighetsbildning som stimulerar det privata näringslivet att agera och bidra till stadens utveckling. Likt gatan fungerar kollektivtrafiken som en mötesplats vilken till viss del kan sägas styra stockholmarnas färdvägar genom och förbi olika delar av staden. Precis som gatunätet skapar också kollektivtrafiknätet bebyggbar mark. Nya stadsdelar bör etableras kring existerande spår och nya spår ska anläggas för att möjliggöra för nya områden. Den tid då staden byggde stadsdelar som krävde bilburenhet måste nu vara historia.

Men också parker och grönområden är viktiga mötesplatser och viktiga ytor för människors rekreation och barns och ungas lek. Strategin ska vara att identifiera och formge ett antal vackra stadsparker i ytterstaden och mellan dem kan bebyggelsen tillåtas tätta.

Markanvisningar

Fördelningen av markanvisningar och vilka villkor som ställs i samband med dessa är oerhört viktiga för att skapa en socialt och miljömässigt hållbar stad. Verkyget markanvisningar nämns endast på några rader i programmet (sid 15). Det system som gäller idag, där den som betalar mest för marken får markanvisningen, får som konsekvens att arkitekturen/gestaltningen styrs av exploateringsnämnden. Dessutom ställs få villkor i samband markanvisningen. Här finns, som programmet antyder, stora möjligheter till styrning genom ställande av kvalitetsvillkor. Direktiven och målet för exploateringsnämndens verksamhet och ansvarsområde måste ändras. Det känns ganska meningslöst att utarbeta arkitekturprogram och riktlinjer för gestaltning när det främsta verkyget som staden har till sitt förfogande har helt andra mål för sin verksamhet.

I övrigt ser vi socialdemokrater fram mot en bred dialog om detta första arbetsutkast för Arkitektur Stockholm, en dialog mellan partierna i Stadshuset och med sakkunniga och stockholmare.

§ 12

Gatukostnadsersättning för Sperlingens Backe 30 på Östermalm

Dnr E2011-411-00214

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden fastställer gatukostnadsersättningen för fastigheten Sperlingens Backe 30 till 600 000 kronor.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 augusti 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 13

Överenskommelse om exploatering för bostäder inom fastigheten Racketen 11 i Alvik med Fabege Racketen Mindre AB.

Genomförandebeslut

Dnr E2010-512-00710

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner genomförandet av exploatering inom Racketen 11 omfattande investeringsutgifter om 23 mnkr och investeringsinkomster om ca 14 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet.
- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att träffa överenskommelse om exploatering mellan Exploateringsnämnden och Fabege Racketen Mindre AB avseende Racketen 11 enligt vad som anges i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 29 augusti 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C), vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Ann-Margarethe Livh (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Exploateringsnämnden beslutar att

- All planering på park- och grönmark avförs.
- Ej ändra Gustavsbergsvägens sträckning samt vidare anförda följande:

Trafikkontorets optimistiska tolkningar av hur den redan idag kaotiska trafiksituationen påverkas av projekten är minst sagt tveksam. Hur en planskild

korsning ska kunna byggas på det lilla utrymme som ges måste påvisas och även hur bussvändslingan, torg och parkmark påverkas av projekten bör utredas innan man går vidare i planeringen. Utan ett helhetsgrepp över området riskerar vi att bygga fast oss i ohållbara lösningar.

Att bygga nytt på befintliga parkeringsdäck i kvarter Racketen 8 och 11(lågdal) är utmärkt såvida trafiksituationen kan åtgärdas.

Att bygga ett höghus i dalgången är inte nödvändigt. Kostnadsbild, lokalklimat, skuggningseffekter mm gör att de negativa faktorerna överväger. Centrumet är en kollektivtrafikknutpunkt och behöver inte synliggöras mot Drottningholmsvägen.

Att försöka locka in fler bilister på den redan kaotiska Gustavslundsvägen är kontraproduktivt. Man borde i stället satsa på ett bilfritt kvarter där de boende förbinder sig att inte ha bil (bilpool undantag).

Om Gustavslundsvägens sträckning ändras förstörs de sista resterna av Gustav den III:s väg ut mot Drottningholm i Alviksdalgången, därutöver exploateras återigen lite av den resterande parkmarken. Visserligen omnämns en liten parkyta norr om den nya gatusträckningen, men befintlig grönska är billigare att bevara och ofta av större biologiskt värde än nyanlagda parker.

Finansieringen verkar därutöver ytterst osäker. Elnätsstationens och lekplatsens flytt till strandparken är också negativ.

Bussvändslinga bör bara få flyttas ifall en ny park t skapas på östra sidan om Vidängsvägen, där vändslinga är idag. En remsa med park och träd måste lämnas kvar utanför Medborgarhuset där både vuxna och barn vistas dagligen. Alviks centrum riskerar att bli en stenöken genom de olika förslagen som ingår i projektet.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C), vice ordföranden Maria Östberg Svanelinds m.fl. (S) och Ann-Margarethe Livhs (V) förslag.

Reservation

Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) enligt följande:

Stockholm växer kraftigt och behovet av bostäder är mycket stort. För oss är det angeläget att bygga med blandade upplåtelseformer i de områden som exploateras i syfte att motverka den boendesegregation som dominerar så stora delar av Stockholms stad. Men områden som exploateras måste också fungera i vardagen för dem som bor där. Resande och transport är ett sådant område och vi förespråkar alltid kollektivtrafikhäna lägen för att öka möjligheten att resa kollektivt. Men också resande med bil måste fungera och därför är det angeläget att snarast lösa trafiksituationen vid Alviks Torg, redan innan fortsatt

exploatering.

Särskilt uttalande lämnas av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande:

När hälften av alla unga mellan 18 och 27 år i Stockholm saknar en egen bostad krävs det en särskilt hög nyproduktion av hyresrätter. Därför är det olyckligt att samtliga markanvisade lägenheter är bostadsrätter och att det innebär ytterligare försäljning av stadens mark. Dessutom bör avsteg från stadens tillgänglighetskrav enbart göras när synnerliga skäl föreligger. Några sådana är inte presenterade i ärendet.

§ 14

Exploatering inom och invid Akka 4 i Bromma. Utredningsbeslut

Dnr E2011-550-01315

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger exploateringskontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för exploatering inom och invid Akka 4 i Bromma upp till 5 mnkr.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden ändrar detaljplanen för området.
- 3 Exploateringsnämnden anmäler beslutet till trafik- och renhållningsnämnden som är berörd samt till kommunstyrelsens ekonomiutskott.
- 4 Projektdirektivet godkänns.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 5 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C), Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) och Ann-Margarethe Livh (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanell m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att bifalla kontorets förslag till beslut samt
Att undersöka möjligheten att genomföra en arkitekttävling om hur den gamla spårvägsdepån Akka 4 i Bromma ska gestaltas

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C), Gabrielle Gjerswolds m.fl. (MP) och Ann-Margarethe Livhs (V) förslag.

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelinds m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande:

På grund av den omfattande bostadsbristen i Stockholm krävs det ett intensivt bostadsbyggande, samt en särskilt hög nyproduktion av hyresrätter. Därför bör en majoritet av markanvisningarna inom och invid Akka 4 vara hyresrätter. Markanvisningstävlingar kan dessutom användas för att ställa krav på kvalitet och hyresnivåer, till exempel för att få fram nya bostäder som unga och studenter har råd att efterfråga

Vänsterpartiet anser även att andelen bostäder i förhållande till verksamhetslokaler bör hållas hög. Dels på grund av det råder så pass omfattande bostadsbrist i Stockholm, och dels för att hög andel kontor i en stadsdel gör att denna nyttjas under enbart en begränsad del av dygnet vilket kan skapa vardagsrädsla och en tråkigare stadsdel.

Slutligen är det även viktigt att staden tidigt utreder om tillskottet av bostäder skulle innebära ett behov av fler förskoleplatser i området.

§ 15**Överenskommelse om exploatering för bostäder med överlåtelse av del av fastigheten Hammarbyhöjden 1:1 i stadsdelen Hammarbyhöjden med Maxera Bostad AB**

Dnr E2011-511-01056

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom del av fastigheten Hammarbyhöjden 1:1 vid Resare Bengts plan i Hammarbyhöjden med Maxera Bostad AB samt ger kontoret i uppdrag att teckna erforderliga avtal och genomföra försäljningen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 juni 2011.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Johan Hedin (C) föreslår (se beslutet).
- 3) Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

- Att inte ersätta parkeringsplatserna på grönyta,
- Att i övrigt godkänna kontorets förslag.

Vi instämmer med kontoret i att det ska byggas, men vi vill inte att parkeringsplatserna som ska ersättas byggs på grönyta. Och föreslår därför att dessa utgår ur överenskommelsen.

- 2) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att ärendet återremitteras enligt följande:

Markanvisningen innebär ett ytterligare tillskott av bostadsrätter i en stadsdel som redan idag domineras av den boendeformen. För att komma till rätta med den omfattande bostadsbristen i Stockholm måste hyresrätter prioriteras framför bostadsrätter och småhus. Vänsterpartiet säger vidare nej till försäljning av mark, då det begränsar stadens möjligheter att föra en aktivmarkpolitik.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner därefter att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP) och Johan Hedins (C) förslag.

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

§ 16

Flytt av grönkompensation från Sjöängen till Kristallparken. Svar på skrivelse från Älvsjö stadsdelsnämnd

Dnr E2010-510-00505

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden överlämnar och åberopar kontorets utlåtande till Älvsjö stadsdelsnämnd som svar på deras skrivelse rörande flytt av medel för grönkompensation ämnad för en vattenpark i Sjöängen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 5 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 17

Nybyggnad av bro mellan Rinkeby och Stora Ursvik.

Inriktningsbeslut. Förberedande arbeten med grundläggning av bron m m. Genomförandebeslut

Dnr E2011-420-01327

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner projektets inriktning och ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningen.
- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att genomföra förberedande arbeten med grundläggning av bron mm mellan Rinkeby och Stora Ursvik.
- 3 Exploateringsnämnden godkänner och ger kontoret i uppdrag att träffa överenskommelsen mellan Stockholms kommun och Sundbybergs kommun.
- 4 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden ändrar detaljplanen för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C), vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Ann-Margarethe Livh (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - Exploateringsnämnden godkänner projektets inriktning i enlighet med texten nedan och ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningen.
 - Nämnden ger kontoret i uppdrag att genomföra förberedande arbeten med grundläggning mm för en överdäckning mellan Rinkeby och Stora Ursvik över Ulvsundaleden.
 - Nämnden godkänner och ger kontoret i uppdrag att träffa överenskommelse mellan Stockholms kommun och Sundbybergs kommun i syfte att åstadkomma

en överdäckning.

-Nämnden begär att stadsbyggnadsnämnden ändrar detaljplanen för området som möjliggör en överdäckning med bebyggelse.

Helt i överensstämmelse med Vision Stockholm och gällande översiktsplan är det viktigt att fysiska barriärer som stora motorleder överbryggas. Dessutom har stora avskärmande motorleder en tendens att förstärka segregationen. Endast en bro över Ulvsundaleden ger inte den mentala och fysiska sammanbindningseffekt som åsyftas i nämnda policydokument. En förlängning av Rinkeby allé till Ursvik skall ske i form av en *överdäckning med bebyggelse på båda sidor av allén över Ulvsundavägen och fortsätta till Ursvik och spårvagnshållplatsen*. Denna kvalitativa åtgärd minskar till del de negativa barriäreffekter som det under utbyggnad stora trafiklandskapet mellan Rinkeby och Rissne /Ursvik orsakar. Till del kan den nya bebyggelsen bekosta överdäckningen.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C) vice ordföranden Maria Östberg Svanelds m.fl. (S) och Ann-Margarethe Livhs (V) förslag.

Reservation

Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 18

Ombyggnad av Rinkeby Allé samt markanvisning för bostadsändamål inom del av fastigheten Akalla 4:1 i Rinkeby till AB Svenska Bostäder. Inriktningsbeslut

Dnr E2009-511-01357

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner projektet och ger kontoret i uppdrag att fortsätta med utredning av förutsättningarna för detta.
- 2 Exploateringsnämnden anvisar tillskottsmark för att möjliggöra ombyggnad av befintliga bostadshus samt för nybyggnad av två bostadshus med ca 70 lgh inom del av fastigheten Akalla 4:1 till AB Svenska Bostäder och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal.
- 3 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden ändrar detaljplanen för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Johan Hedin (C) och föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att ärendet återremitteras enligt följande:

- Ge kontoret i uppdrag att ta fram nya skisser på området kring Rinkeby Allé som tar hänsyn till att ombyggnaden av Rinkebyplan inte blir av och som redovisar alternativa sätt att stärka sambanden till grönområden.
- Utöver detta anföra

Rinkeby är ett ovanligt tätbebyggt område, och förtätningar måste kompenseras på ett sätt som gör att de boende får en starkare upplevelse av att vara nära grönområden. Bedömningen av markanvisningarnas lämplighet måste därför göras genom att se till området som helhet. Det här ärendet till nämnden rör en mindre markanvisning, men det har hänt saker i andra delprojekt kring Rinkeby Allé som påverkar beslutet.

Ombyggnaden av Rinkebyplan till ett entrétorg med samband till stadsparken i norr var en central del i strukturplanen, och skulle stärka sambanden mellan Rinkeby allé, Rinkeby centrum och grönområden i närheten. Micasa har nu meddelat att de inte kommer att riva en byggnad på Rinkebyplan, och därmed kan inte förslaget om att bygga om Rinkebyplan till ett entrétorg bli verklighet. Trots detta visar skisserna i ärendet fortfarande Rinkebyplan som ett entrétorg. Kontoret bör återkomma till nämnden med ett omarbetat förslag som tar hänsyn till att det inte går att bygga om Rinkebyplan. Först då går det att ta ställning till de föreslagna förtätningarna.

Även utan ett uppdaterat underlag är det tveksamt om de förtätningar som föreslås ger högre boendekvaliteter för de som bor i området i dag. Trafiksepareringen kritiserar ibland för att den skapar barriärer. Men om det byggs lamellhus längs hela Rinkeby Allé (som strukturplanen föreslår), utan att sambanden mellan bostadsområden, grönområden och centrum stärks har nämnden bara ersatt en slags barriär med en annan

- 2) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att ärendet återremitteras enligt följande:

- Att godkänna anvisning av tillskottsmark för att möjliggöra ombyggnad av befintliga bostadshus samt för nybyggnad av två bostadshus med ca 70 lgh inom del av fastigheten Akalla 4:1 till AB Svenska Bostäder och ge kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal.
- Att inte tillstyrka att Svenska Bostäder ska stå för 33% av kostnaderna för en ombyggnad av Rinkeby Allé
- Att återremittera övriga delar av projektet och uppdra åt förvaltningen att återkomma med ett förslag som innebär en ombyggnad av Rinkeby Allé där trafiksepareringen bibehålls.

Att därutöver anföra

Strukturplanen har tagits fram i samarbete med en rad förvaltningar och bolag.

Den enda förening som fått vara med i samrådet är Islamiska Förbundet i Järva. Det är högst anmärkningsvärt att en strukturplan tas fram utan att man har haft en dialog med de boende eller med någon annan förening än Islamiska Förbundet i Järva. Än en gång visar det sig att den så kallade Järvadialogen bara är en dialog med dom som Alliansen vill ha en dialog med och dit hör definitivt inte Rinkebybor som kan ha en annan åsikt.

Trafiksepareringen är en av miljonprogrammets kvaliteter. Att tro att man höjer statusen på ett område bra för att det blir mer likt innerstaden visar på ett stort förakt för miljonprogrammets kvaliteter men också på en stor okunnighet om vad människor upplever som positivt i sin närmiljö.

Att det blir en stor försämring för Rinkebys barn när trafiksepareringen tas bort försöker man krampaktigt dölja i tjänsteutlåtandet genom att säga en viss försämring kan inträffa för de barn som inte har trafikvana. Alla som arbetar med barn, stads-, -trafikplanering eller som överhuvudtaget har en aning om hur barn fungerar vet att små barn inte själva kan överblicka en trafiksituation med både bil- cykel- och gångtrafik. Det unika med Rinkeby är att barn är trygga och fria och kan röra sig fritt i området utan att föräldrarna behöver oroa sig för biltrafik. Det är en kvalitet som man ska värna om och inte försämma.

Det finns ingen som helst anledning att Svenska Bostäders hyresgäster ska bekosta delar av ombyggnaden av Rinkeby Allé. Ombyggnad av vägar är kommunens ansvar, inte bostadsbolagens.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner därefter att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP) och Johan Hedins (C) förslag.

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

§ 19

Överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse för bostäder inom del av fastigheten Akalla 4:1 (Kista Torn) till AB Borätt och JM AB. Genomförandebeslut

Dnr E2008-512-00946

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner exploatering inom del av fastigheten Akalla 4:1 (Kista Torn) omfattande investeringsutgifter om 26 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet.
- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att träffa överenskommelser om exploatering med tomträttsupplåtelse inom del av fastigheten Akalla 4:1 (Kista Torn) med AB Borätt och JM AB enligt vad som anges i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 31 augusti 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C), vice ordföranden Maria Östberg Svanell m.fl. (S) och Ann-Margarethe Livh (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabrielle Gjernswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - Parkeringsnormen ska vara 0.1.
 - Energianvändningen ska vara högst 45-55 kWh/kvm/år exklusive hushållsel. I övrigt ska byggnationen anpassas efter "Stockholms stads program för miljöanpassat byggande".
 - I övrigt bifalla kontorets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C) vice ordföranden Maria Östberg Svanells m.fl. (S) och Ann-Margarethe Livhs (V) förslag.

Reservation

Gabrielle Gjernswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 20

Exploatering för bostäder invid Västerled. Inriktningsbeslut

Dnr E2008-513-00272

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner projektet och ger kontoret i uppdrag att fortsätta med utredning av förutsättningarna för detta.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 augusti 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C) och Ann-Margarethe Livh (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - Att i huvudsak bifalla kontorets förslag till beslut samt att därutöver anföra att den föreslagna exploateringen ska göras med tomträtt.

Stockholm växer kraftigt och behovet av bostäder är mycket stort. För oss är det angeläget att bygga med blandade upplåtelseformer i de områden som exploateras. När mark upplåts för exploatering i redan etablerade stadsdelar är det en viktigt att tillvarata möjligheten att komplettera med sådana upplåtelseformer som är i minoritet. Detta för att motverka den boendesegregation som dominerar allt för stora delar av Stockholms stad.

Att själv äga marken en strategisk förutsättning för staden och det är därför viktigt att den försäljning av mark som genomförs är noga genomtänkt och nödvändig. Exploatering för bostadsändamål kan betydligt oftare än idag göras med tomträtt.

- 3) Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - Minska ner den föreslagna bebyggelsen till att endast omfatta det område som i dag består av garage.
 - Upplåtelseformen ska vara hyresrätt.
 - Parkeringsnormen ska vara 0.3.
 - Energianvändningen ska vara högst 45-55 kWh/kvm/år exklusive hushållsel. I övrigt ska byggnationen anpassas efter "Stockholms stads program för miljöanpassat byggande"

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP), Johan Hedins (C) och Ann-Margarethe Livhs (V) förslag.

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande:

Det råder en skriande brist på hyreslägenheter i Stockholms stad. Därför anser vi att man alltid bör prioritera att bygga hyresrätter framför bostadsrätter om det inte rör sig om områden där hyresrätten dominerar totalt. Marken ska självfallet

inte säljas.

§ 21

Stockholms stads miljöprogram för 2012-2015. Svar på remiss

Dnr E2011-007-01089

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anser remissen besvarad med kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 september 2011.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Johan Hedin (C) och vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Gabrielle Gjernswold m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Exploateringsnämnden beslutar anse remissen besvarad enligt skrivning nedan: att justera beslutet omedelbart.

Programmet har för låg ambitionsnivå. Vi vill se mål och åtgärder som gör att Stockholm på allvar kan bli en hållbar storstad. Det föreslås i miljöprogrammet som mål att varje stockholmare ska släppa ut 3,0 ton koldioxid per år till 2015 trots att det är långt över vad som är en hållbar nivå och trots att staden kan göra mycket för att sänka utsläppen. Vi menar att 2,0 ton CO₂ är ett lämpligt mål till 2015. Vad gäller ekologiska livsmedel borde målet vara 40 %. När det gäller luftföroreningar lägger man sig på den nivå som redan krävs av lagen, istället borde ambitionen vara högre.

Målen är alldeles för vaga. Istället för att sätta siffror på hur långt man behöver nå väljer man oftast att bara säga att miljöpåverkan ska "minska" eller att bra miljöagerande ska "öka". Det gör att det blir svårt att följa upp programmet och utvärdera om man har lyckats nå målen. Om till exempel antalet gående ökar med en person, har man då nått mål 1.4 att "Gång- och cykelresandet ska öka"? Och har man verkligen på allvar rört sig mot att bli en hållbar stad? Vi menar att målen måste vara skarpare än vad som föreslås nu.

Det är för få åtgärder för att målen ska kunna nås. Ett ambitiöst miljöprogram måste ha tydliga uppdrag till förvaltningar, nämnder och styrelser om vad de ska göra för att målen ska kunna nås. I detta utkast är åtgärderna och uppdragen för få, för otydliga och det är för låg ambitionsnivå.

Det sägs att nämnder och styrelser ska ansvara för att målen ska nås utifrån sin verksamhet, samtidigt som det är ett stadsövergripande styrdokument. Varje nämnd/styrelse måste ha åtgärder som gör att vi uppnår de stadsövergripande målen.

Staden bör börja hos sig själv när det gäller att ha en hög ambitionsnivå för en hållbar stad. Ett exempel kan vara att minska antalet tjänstebilar, och istället införa tjänstecyklar, då skapar staden förutsättningar för en hållbar stad och dessutom bidrar man till folkhälsan. Staden måste skapa förutsättningar som gör det enklare för människor att göra miljövänliga val i vardagen. Att göra det enkelt att sortera sitt hushållsavfall, med många fraktioner, bör vara ett mål för staden.

Vi menar också att staden bör hantera markanvisningsprocessen och planprocessen så att när det byggs så görs det på mark där staden anser att det är lämpligt ur miljösynpunkt. Staden kan då ställa energikrav m.m. på byggnationer redan från början. Vidare bör man bygga i nära anslutning till kollektivtrafik för att minska bilåkandet.

Ska miljöprogrammet bli effektivt måste det innehålla tydligt angivna krav som ska uppfyllas av byggherrar m.fl.

3) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Delvis instämma i de synpunkter som förs fram i tjänsteutlåtandet

Därutöver begära att miljöprogrammet omarbetas så att det

a. Till sin struktur överensstämmer med de nationella miljömålen och deras preciserings.

b. Till sitt innehåll i alla avseenden överensstämmer klimatmålet om utsläpp av koldioxidekvivalenter motsvarande 2 g/person och år 2020 liksom med de nationella miljömålen och med EU:s marina direktiv, vattendirektiv och Art och Habitat direktiv.

Särskilt framhålla att delmålen 1.3, 1.4, 1.7, 2.4, 3.5 och 6.4 ska vara ”ska”mål och att nedanstående delmål förtydligas

a. 4.1 Restaurering, bevarande och skydd av markområden ska successivt stärkas och utvecklas

b.4.2 Restaurering, bevarande och skydd av vatten ska ske så att God Ekologisk Status enligt vattendirektivets definition är uppnått senast 2015 utom vad gäller Stockholms hamn där God Ekologisk Potential ska råda.

Samt därutöver framföra

Vi finner det anmärkningsvärt att programmet till stor del saknar kvantitativa mål och oftast har en väsentligt lägre ambitionsnivå än de nationella miljömålen och de EU-direktiv som styr mark- och vatten användningen. Som vi tidigare framhållit är det gällande vattenprogrammet helt otillräckligt och kan inte - som nu är fallet - ligga till grund för ett seriöst miljöprogram som måste utgå från existerande internationella överenskommelser.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordföranden Joakim Larssons m.fl. (M), Daniel Forslunds (FP) och Johan Hedins (C) förslag.

Reservation

Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Vid protokollet

Eva Olofsson